

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО КУЛЬТУРИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ

галузь знань 01 Освіта
(шифр і назва)

спеціальність: 014.11 – Середня освіта (фізична культура)
(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення: факультет педагогічної освіти
(назва інституту, факультету, відділення)

рівень освіти: _____ магістр

Робоча програма «Диференційоване фізичне виховання» розроблена для студентів VI курсу з галузі знань – 01 Освіта, спеціальності – 014 Середня освіта, предметної спеціалізації – 014.11 Середня освіта (фізична культура), другого (магістерського) рівня вищої освіти, ступеня – магістр, освітньої кваліфікації – магістр освіти (за предметною спеціалізацією «Фізична культура»), викладач фізичної культури.

„___” _____, 20__ року. __ с.

Розробники:

Боднар І.Р. – д. фіз. вих., доцент, завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури

Сороколін Н.С. – к.фіз.вих., доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури, Заслужений учитель України

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Теорії і методики фізичної культури

Протокол від “___” _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри професор Боднар Іванна Романівна

(Боднар І.Р.)

(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

“___” _____ 20__ року

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу

Протокол від “___” _____ 20__ року № _____

“___” _____ 20__ року

Голова _____ (Петрина Р.Л.)

(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	01. Освіта 014.11 – Середня освіта (фізична культура), магістр	
Змістових модулів – 2		Рік підготовки:
		1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
		1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 60 самостійної роботи студента – 30	Рівень вищої освіти – Магістр	Лекції
		30 год.
		Семінарські
		30 год.
		Самостійна робота
		30
		Вид контролю:
		іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Диференційоване фізичне виховання» є профілюючою інтегративною наукою і навчальною дисципліною у навчальному плані підготовки фахівців з фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

Метою викладання дисципліни «Диференційоване фізичне виховання» поглиблення у студентів знань і умінь, необхідних для формування успішної практичної діяльності з фізичного виховання. Одне з головних **завдань** дисципліни навчити висококваліфікованого спеціаліста з фізичної культури інтегрувати знання, одержані в суміжних курсах і окремих методиках, знаходити шляхи реалізації міжпредметних зв'язків цих знань у науковій та педагогічній діяльності. Зміст предмета передбачає створення теоретичної бази, яка є основою для використання засобів фізичного виховання з метою гармонійного розвитку школярів, зміцнення здоров'я і профілактики захворювань, самозатвердження і самопізнання, раціональної організації вільного часу. Вивчення всіх розділів курсу проходить через призму потреб науки та практики в сфері фізичного виховання і спорту, ознайомлення з передовим досвідом роботи провідних фахівців даної галузі.

- підходи до диференційованого фізичного виховання;
- особливості фізичного виховання дітей різної статі і віку;
- особливості фізичного виховання школярів різного фізичного розвитку і фізичної підготовленості;
- диференційоване фізичне виховання з урахуванням гендерних детермінант і психологічних особливостей;
- мета, завдання, принципи інтегративного фізичного виховання школярів I-III груп здоров'я;
- порівняльна характеристика показників фізичного і психофізичного розвитку, рухової активності, ставлення до фізичного виховання представників різних медичних груп;

- фізичне виховання школярів різних медичних груп під час уроків фізичної культури;

- особливості фізичного виховання при різних захворюваннях.

Студенти повинні **вміти**:

- творчо використовувати отримані знання з теорії і методики фізичної культури при вирішенні педагогічних, навчально-виховних, науково-методичних завдань з врахуванням вікових і індивідуальних відмінностей школярів;

- вирішувати теоретичні та практичні проблемні завдання з використанням сучасних методів наукового пізнання;

- оцінювати і аналізувати рівень фізичного розвитку і фізичної підготовленості;

- планувати, організовувати і здійснювати роботу з фізичного виховання;

- організовувати спортивно-масові та фізкультурно-оздоровчі заходи зі школярами;

- формувати в дітей систему знань і свідому потребу в систематичних заняттях фізичною культурою і спортом, та в здоровому способі життя;

- орієнтуватися в спеціальній науково-педагогічній літературі, здійснювати науково-дослідну роботу з проблем фізичного виховання школярів;

- аргументовано пропагувати здоровий спосіб життя;

- на домедичному етапі здійснити експрес-оцінювання функціонального стану основних систем організму.

Навчальна робота з курсу проводиться у формі лекцій, семінарських занять, самостійної роботи. Самостійна робота сприяє розкриттю потенційних можливостей студентів, формує інтерес до вивчення предмету, активізує мислення, стимулює потребу до більш глибоких знань програмного матеріалу. В процесі самостійної роботи аспіранти виконують завдання викладача у вигляді рефератів з

окремих питань дисципліни, вирішення ситуаційних завдань, презентації проєктів, виконання практичних завдань тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Біологічні, соціальні детермінанти диференційованого фізичного виховання

Лекція №1. *Підходи до диференційованого фізичного виховання.*

Зумовленість і значення диференційованого фізичного виховання. Поняття про диференціацію та диференційований підхід у фізичному вихованні.

Чинники, що впливають на диференційований підхід у фізичному вихованні. Диференціація та індивідуалізація у фізичному вихованні. Підходи до диференційованого фізичного виховання. Критерії диференціації.

Лекція №2. *Особливості фізичного виховання дітей різної статі і віку.*

Особливості фізичного виховання дівчат з урахуванням статевих мофофункціональних відмінностей. Особливості фізичного виховання з учнями молодшого шкільного віку. Особливості фізичного виховання з учнями середнього шкільного віку. Особливості фізичного виховання з учнями старшого шкільного віку.

Особливості соматичних характеристик чоловіків і жінок. Фізіологічні статеві відмінності дівчат і хлопців. Особливості фізичного виховання у менструальні фази як специфіка жіночого організму.

Лекція №3. *Особливості фізичного виховання школярів різного фізичного розвитку і фізичної підготовленості.*

Вікова динаміка розвитку фізичних якостей. Природна динаміка розвитку фізичних якостей у школярів з різним рівнем біологічного віку. Особливості фізичного виховання школярів різного фізичного розвитку і фізичної підготовленості. Диференційоване фізичне виховання з урахуванням рівня фізичного розвитку.

Лекція №4. *Диференційоване фізичне виховання з урахуванням гендерних детермінант і психологічних особливостей.*

Особливості психофізіологічних характеристик чоловіків і жінок.

Статеві відмінності в темпах моторного розвитку. Особливості сприйняття чоловічого та жіночого організму. Роль властивостей нервової

системи чоловіків та жінок. Стійкість до стресових ситуацій у чоловіків та жінок. Психофізіологічні особливості мовних процесів.

Змістовий модуль 2. Диференційоване фізичне виховання школярів різних медичних груп

Лекція №5. Мета, завдання, принципи інтегративного фізичного виховання школярів різних медичних груп. Формування медичних груп.

Мета, завдання, принципи інтегративного фізичного виховання школярів. Умови ефективного інтегративного фізичного виховання. Підготовка кадрів для реалізації інтегративного фізичного виховання. Структурно-змістовну модель формування компетентності випускника вишу.

Загально дидактичні та специфічні принципи інтегративного фізичного виховання.

Лекція №6. Порівняльна характеристика показників фізичного і психофізичного розвитку, рухової активності, ставлення до фізичного виховання представників різних медичних груп.

Аналіз показників фізичного, психічного розвитку, рухової активності, ставлення до уроку фізичної культури учнів основної, підготовчої та спеціальної медичних груп.

Фізичне виховання школярів різних медичних груп під час інтегративних уроків фізичної культури. Відмінності побудови й методики інтегративних уроків з фізичного виховання для школярів різних медичних груп.

Лекція №7. Фізичне виховання школярів різних медичних груп під час інтегративних уроків фізичної культури.

Відмінності побудови й методики інтегративних уроків з фізичного виховання для школярів різних медичних груп. Відмінності побудови й методики інтегративних уроків з фізичного виховання для школярів різних медичних груп.

Методичні рекомендації щодо застосування методів та засобів під час інтегративного уроку фізичної культури.

Дозування фізичного навантаження на інтегративних уроках з учнями різних медичних груп. Періоди фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи

Лекція №8. Особливості фізичного виховання при різних захворюваннях.

Особливості методики фізичного виховання учнів із захворюваннями серцево-судинної системи. Методичні рекомендації щодо удосконалення уроків фізичної культури для учнів серцево-судинної системи.

Особливості методики фізичного виховання учнів із захворюваннями дихальної системи.

Методика занять з учнями спеціальної медичної групи, які мають захворювання органів травлення, порушення обміну речовин, нервово-психічні захворювання.

Особливості методики занять з учнями, які страждають від неврозів.

Особливості проведення уроків з учнями, які мають вади зорової сенсорної системи.

Особливості методики занять із фізичного виховання з учнями, які мають порушення опорно-рухового апарату.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН			
	ДЕННА ФОРМА			
	Усього	У тому числі		
лекції		семінари	СРС	
Змістовий модуль 1. Змістовий модуль 1 Біологічні, соціальні детермінанти диференційованого фізичного виховання				
<i>Тема 1.</i> Підходи до диференційованого фізичного виховання.	12	4	4	4
<i>Тема 2.</i> Особливості фізичного виховання дітей різної статі і віку.	10	4	4	2
<i>Тема 3.</i> Особливості фізичного виховання школярів різного фізичного розвитку і фізичної підготовленості	12	4	4	4
<i>Тема 4.</i> Диференційоване фізичне виховання з урахуванням гендерних детермінант і психологічних особливостей	12	4	4	4
Змістовий модуль 2. Змістовий модуль 2 Диференційоване фізичне виховання школярів різних медичних груп				
<i>Тема 5.</i> Мета, завдання, принципи інтегративного фізичного виховання школярів I-III груп здоров'я	10	2	4	4
<i>Тема 6.</i> Порівняльна характеристика показників фізичного і психофізичного розвитку, рухової активності, ставлення до фізичного виховання представників різних медичних груп	12	4	4	4
<i>Тема 7.</i> Фізичне виховання школярів різних медичних груп під час уроків фізичної культури	12	4	4	4
<i>Тема 8.</i> Особливості фізичного виховання	10	4	2	4

при різних захворюваннях.				
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	90	30	30	30

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підходи до диференційованого фізичного виховання	4
2.	Особливості фізичного виховання дітей різної статі і віку.	4
3.	Особливості фізичного виховання школярів різного фізичного розвитку і фізичної підготовленості	4
4.	Диференційоване фізичне виховання з урахуванням гендерних детермінант і психологічних особливостей	4
5.	Мета, завдання, принципи інтегративного фізичного виховання школярів I-III груп здоров'я	4
6.	Порівняльна характеристика показників фізичного і психофізичного розвитку, рухової активності, ставлення до фізичного виховання представників різних медичних груп	4
7.	Фізичне виховання школярів різних медичних груп під час уроків фізичної культури	4
8.	Особливості фізичного виховання при різних захворюваннях.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підходи до диференційованого фізичного виховання	4
2.	Особливості фізичного виховання дітей різної статі і віку.	2
3.	Особливості фізичного виховання школярів різного фізичного розвитку і фізичної підготовленості	4
4.	Диференційоване фізичне виховання з урахуванням гендерних детермінант і психологічних особливостей	4
5.	Мета, завдання, принципи інтегративного фізичного виховання школярів I-III груп здоров'я	4
6.	Порівняльна характеристика показників фізичного і психофізичного розвитку, рухової активності, ставлення до фізичного виховання представників різних медичних груп	4
7.	Фізичне виховання школярів різних медичних груп під час уроків фізичної культури	4
8.	Особливості фізичного виховання при різних захворюваннях.	4
	Разом	30

7. Індивідуальні завдання

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- Семінарські.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

1. Усне опитування;
2. Письмова контрольна робота.
3. Укладання конспекту інноваційного уроку.
4. Аналіз інноваційного уроку з фізичної культури

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	--

11. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій;
2. Навчальні посібники;
3. Робоча навчальна програма;
4. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
5. Засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
6. Завдання для контролю знань;
7. Тематика рефератів.

Рекомендована література

Основна:

Основна:

1. Боднар І. Диференційоване фізичне виховання : навч. посіб. / Іванна Боднар. – Львів : ЛДУФК, 2017. – 200 с.
2. Борисенко А. Ф. Руховий режим учнів початкових класів: навч.-метод. посіб. / А. Ф. Борисенко, С. Ф. Цвек. – 2-ге вид. – Київ : Радянська школа, 1989. – 190 с.
1. Вайнер Э. Н. Валеология : учебник для вузов / Э. Н. Вайнер. – Москва : Наука, 2001. – 416 с.
2. Волков Л. В. Теория и методика детского и юношеского спорта / Л. В. Волков. – Киев : Олимпийская литература, 2002. – 294 с.
3. Воробей Г. В. Фізичне виховання молодших школярів / Г. В. Воробей.– Івано-Франківськ, 1993. – С. 144.
4. Євстігнеєва І. В. Гендерне виховання учнів основної школи на уроках фізичної культури : дис. канд. пед. наук : 13.00.7 / І. В. Євстігнеєва. – Луганськ, 2012. – 228 с.
5. Заїкін А. В. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до виховання здорового способу життя молодших школярів на засадах гендерного підходу : дис. ... канд. пед. наук : 13.00. 07 / А. В. Заїкін. – Харків, 2011. – 251 с.

Допоміжна:

1. Ареф'єв В. Г., Єдинак Г. А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту): Навчальний посібник для студентів навчальних закладів II-IV рівнів акредитації. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2001 – 384 с.
2. Ареф'єв В. Г., Столітенко В. В. Фізичне виховання в школі : навч. посіб. – Київ : ІЗМН, 1997. – 52 с.

3. Бабешко О. Гендерні засади побудови змісту фізичного виховання школярів / О. Бабешко // Фізичне виховання в школі. – 2006. – № 4. – С. 50-53.
4. Бальсевич В. К., Запорожанов В. А. Физическая активность человека. – К.: Здоров'я, 1987. – 224 с.
5. Безруких М. М. и др. Возрастные особенности организации двигательной активности у детей 6-16 лет // Физиология человека. – 2000. – Т. 26, № 3. – С.100 – 107.
6. Біліченко Е. А. Гендерні аспекти особистісно-мотиваційної сфери студентів до занять фізичним вихованням і спортом // Фізичне виховання студентів, 2013, № 6. – С.8-15.
7. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / Гриньків М. Я., Вовканич Л. С., Музика Ф. В. – Львів : ЛДУФК, 2015. – 304 с.
8. Іваночко В. Використання оздоровчих фітнес-програм у фізичному вихованні студенток із кардіореспіраторними захворюваннями / Вікторія Іваночко, Ірина Грибовська, Федір Музика // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. – Івано-Франківськ, 2014. – Вип. 19. – С. 149–154.
9. Іваночко В. Оздоровчий фітнес у фізичному вихованні студентів навчальної секції фізичної реабілітації : навч. посіб. / Вікторія Іваночко, Ірина Грибовська, Федір Музика. – Львів : ЛДУФК, 2014. – 128 с.
10. Кіндзера А. Характеристика рівня добової рухової активності школярів 5–9 класів / Анна Кіндзера, Іванна Боднар, Наталія Сороколів // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. праць. – Вінниця, 2017. - № 4. – С. 176-180.
11. Козин Е.А. Дифференцированная методика физического воспитания старших дошкольников различных соматотипов на основе применения средств спортивной акробатики : дисс. канд. пед. наук спец.: 13.00.04 : Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры / Козин Евгений Александрович. – Хабаровск, 2008. – 175 с.
12. Козленко М. П. Фізичне виховання учнів молодших класів. – Київ : 1977.
13. Козленко М. П., Вільчковський Є. С., Цвек С. Ф. ТіМФВ (початкові класи). – Київ, 1984.

14. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології : навч. посіб. / Тетяна Куцериб, Мирослава Гриньків, Федір Музика. – Львів: ЛДУФК, 2019. – 86 с.
15. Линець М. М. Основи методики розвитку рухових якостей. – Львів : Штабар, 1997. – 208 с.
16. Лукашук В. І. Особливості гендерної соціалізації у спорті / В.І. Лукашук // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна – № 993 – 2012. – С. 27–29.
17. Марушенко О. Гендерні шкільні історії / О. Марущенко. О. Плахотнік. – Харків: Монограф., 2012. – 88 с.
18. Москальова А.С. Гендерний підхід у вихованні підлітків //Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В.В. Олійник (гол. ред.) та ін. – Київ : Міленіум, 2005. – 264 с.
19. Музика Ф. В. Морфо-функціональні показники спортсменів різних спеціалізацій / Музика Ф. В. // Сучасні проблеми розвитку теорії та методики гімнастики : зб. наук. пр. – Львів, 2000. – С. 25–26.
20. Музика Ф. Анатомія людини : навч. посіб. / Федір Музика, Мирослава Гриньків, Тетяна Куцериб. – Львів : ЛДУФК, 2014. – 360 с.
21. Музика Ф. В. Вплив короткотривалого фізичного навантаження на енергетичний обмін у мітохондріях м'язів / Ф. В. Музика, Є. О. Яремко // Фізична культура та спорт – важливий фактор виховання особистості та зміцнення здоров'я населення : тези звітної наук.-практ. конф. викладачів ін-ту за 1994 рік. – Л., 1995. – С. 31–32.
22. Основи теорії гендеру : навч. посіб. – Київ : „К.І.С.”, 2004. – 536 с.
23. Пирогов А.А. Нейродинамика смены энграмм. – СПб.: Наука, 1991. – 148 с.
24. Платонов В. Н., Сахновский К. П. Подготовка юного спортсмена. – К.: Радянська школа, 1988. – 288 с.
25. Приступа Е. Н. Организационно-педагогические аспекты инклюзивного физического воспитания учащихся 1–3 групп здоровья / Е. Н. Приступа, И. Р. Боднар, Ю. В. Петришин // Наука и спорт: современные тенденции. – 2014. – № 1, т. 2. – С. 118–123.
26. Приступа Є. Стан здоров'я школярів та можливості його корекції засобами фізичного виховання / Євген Приступа, Андрій Вовканич, Юрій Петришин // Актуальні проблеми розвитку спорту для всіх: досвід, досягнення, тенденції : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. – Т., 2012. – С. 122 – 126.

27. Распуткина Т. С. Принцип индивидуализации в физическом воспитании школьников // Молодой ученый. – 2014. – №8. – С. 395 – 397.
28. Романенко В.А. Двигательные способности человека. – Донецк : УКЦентр, 1999. – 336 с.
29. Сергієнко Л. Генетичний відбір дітей для занять спортом // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. “Спорт для всіх” – Тернопіль, 2004. – С.125 – 129.
30. Сінькевич Н.К. Формування морально-ціннісних орієнтацій у дівчат-підлітків в умовах взаємодії школи та позашкільних закладів. – К., 2000. – 168 с.
31. Слепова Л. Н. Гендерный подход к физическому воспитанию студентов / Л. Н. Слепова, Т. Н. Хаирова, Л. Б. Дижонова // Современные наукоемкие технологии. – 2010. – № 5.– С.129–130.
32. Сороколит Н. Ставлення учнів середнього шкільного віку до свого здоров'я та до уроків фізичної культури / Наталія Сороколит // Спортивна медицина. – 2014. - № 1. – С. 47–51.
33. Сороколит Н. Особенности физического воспитания в общеобразовательных школах Украины и Польши / Сороколит Н. // *Kultura fizică: probleme științifice ale învățământului și sportului : materialele conferinței științifice internaționale a doctoranzilor.* – Chișinău, 2012. – S. 285–290.
34. Фащук О. Гендерні особливості фізичного виховання підлітків: автореферат дис. канд. наук з фіз. вих та спорту / О.Фащук. – Івано-Франківськ, 2011. – 24 с.
35. Фащук О. Гендерні особливості ставлення підлітків до занять фізичною культурою в школі та за її межами / Молода спортивна наука України, 2007. – Т. 4. – С. 269 – 273.
36. Цвек С.Ф. Фізичне виховання молодших школярів. – Київ, 1986.
37. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. – Ч.1. – Тернопіль: Богдан, 2001. – 272 с.
38. Шиян О. І. Проблеми гендерних стереотипів та дисбалансу у сфері фізичної культури і спорту / О. І. Шиян, О. В. Фащук // Спортивна наука України. – 2012. –№ 3. –С. 40–44.
39. Dickenson B., Sparkes A. Pupil definition of physical education. *British journal of physical education reasearch supplement*, 1988, 2.
40. Hendry I. *Changing School In Changing Society. The Role Of Pe. w: Evans J., Physical Education. Sport And Schoolind.* Lewes, Falmerpress 1986.

41. Murdoch E. Sport in schools, department of education and science. Sports Council, London, 1995.
42. Swaab D. Sexual differentiation of the brain and behavior // Best Practice & Research Clinical Endocrinology & Metabolism. Vol. 21. Issue 3. September 2007. P. 431–444.
43. Thirlaway K., Benton D. Physical activity in primary and secondary school children in West Glamorgan, Health Education Journal, 1993. – P. 52.
44. Peculiarities of the somatotype of athletes with different directions of the training process / Tetiana Kutseryb, Lyubomyr Vovkanych, Myroslava Hrynkiv, Sofia Majevska, Fedir Muzyka // Journal of physical education and sport. – 2017. – Vol. 17, is. 1. – P. 431–435.
45. Sorokolit N. Influence of current physical education variable modules curriculum on speed indicators development among 5th- 9th grades schoolchildren / Natalia Sorokolit // Nauka i Studia. - 2014. - Nr 15(125). - S. 61–67.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Забелина Л. Г., Тертычный А. В., Додонова Л. П., Кизько А. П. Дифференцированный подход в развитии двигательных способностей школьников 10-12 лет различных соматотипов <http://lib.sportedu.ru/press/fkvot/2007N3/p19-23.htm>
2. Ковальова О.В. Сутність гендерної політики в сфері освіти та науки , // Ковальова О.В. [Електронний ресурс] Юридичний науковий електронний журнал №4, 2014. С.74-77. – Режим доступу : http://www.lsej.org.ua/4_2014/4_2014.pdf.
3. Тетяна Круцевич, Оксана Марченко, Тетяна Імас. Проблема гендеру у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді. // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : збірник наукових праць Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – № 3 (31), 2015. – С. 144. – Режим доступу : <http://sport.eenu.edu.ua/index.php/sport/article/view/148/126>).
4. Сакевич В. Есть ли в мире страны, преодолевшие гендерное неравенство? / В.Сакевич [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://demoscope.ru/weekly/2013/0563/reprod01.php>.
5. Ярослав Кравчук. Теоретико-методичні засади диференційованого підходу до навчання фізичної культури учнів загальноосвітньої школи // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві :

- збірник наукових праць... №. 1 (9), 2010. – С.40-45.
http://www.nbuu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/fvs/2010_1/R3/Kravchuk.pdf
6. Witelson S. F., Kigar D. L. Sylvian fissure morphology and asymmetry in man and women: bilateral differences in relation to handedness in men // *Comp. Neurol*, 1992. N 323. P. 326–340.
(<http://journal.osnova.com.ua/download/18-64-27450.pdf>)
 7. Електронний каталог ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3w.ldufk.edu.ua/>
 8. Електронний репозитарій ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>
 9. Ресурси інтернет.